

RIIGIKOHTU PRAKTIKA ÜLEVAADE MAI 2022

KRIMINAALKOLLEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
09.05.2022	1-20-3910/72	<p>Kohtuotsuse tegemine</p> <p>Riigikohus kordas määruses varasemat seisukohta, et sellise käitumise kohta, mis moodustab karistusõiguslikult ühe teo, saab kohus teha alternatiivselt kas õigeks- või süüdimõistva kohtuotsuse. Samuti selgitas kriminaalkolleegium, et KrMS § 342¹ järgi ei ole maakohtule kriminaalasja uuel arutamisel siduv ringkonnakohtu selline juhis, mis on vastuolus pärast ringkonnakohtu määrust tehtud Riigikohtu lahendis väljendatud seisukohaga seaduse tõlgendamisel. Ühtlasi juhtis kolleegium taas kord Tallinna Ringkonnakohtu tähelepanu sellele, et saates kriminaalasja maakohtule uueks menetlemiseks mõne sellise vea tõttu, mis on võimalik apellatsioonimenetluses kõrvaldada, rikub ringkonnakohus ise oluliselt kriminaalmenetlusõigust.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
11.05.2022	1-21-6033/16	<p>Kannatanule süüdistuskohustusmenetluses riigi õigusabi andmise kord</p> <p>Süüdistuskohustusmenetluses esitatud kannatanu riigi õigusabi taotluse lahendamisele ja selle kohta tehtud otsustuse vaidlustamisele tuleb kohaldada kriminaalmenetluse seadustiku norme.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
20.05.2022	1-20-1599/54	<p>Kelmuse toimepanemine võltsarvete esitamisega</p> <p>Riigikohus selgitas, et kui kindlustushüvitise saamiseks esitatakse kindlustusandjale võltsitud dokumente, mis ei puuduta kindlustusjuhtumit, vaid käivad hoopis kindlustusjuhtumi tagajärjel hävinud vara taastamistöde mahu ja maksumuse kohta, siis pole see tegu karistatav mitte kindlustuskelmusena (KarS § 212), vaid kelmuse (KarS § 209) või selle katse ja võltsitud dokumendi kasutamise (KarS § 345) ideaalkogumina.</p> <p>Lisaks pidas Riigikohus vajalikuks küsida Euroopa Kohtult eelotsust küsimuses, kas juriidilisele isikule valeandmete põhjal EL rahast alusetult makstud põllumajandustoetus on võimalik tagasi nõuda selle juriidilise isiku juhatuse liikmetelt, kes pettuse toime panid.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

31.05.2022	4-21-3478/29	<p>Keskkonnatasu deklaratsioonis valeandmete esitamine ja kriminaalmenetluse kohustuslikkuse põhimõte</p> <p>Riigikohus selgitas otsuses, et juhul, kui keskkonnatasu deklaratsioonis esitatakse valeandmeid saastetasu maksmise kohustuse alusetuks vähendamiseks, võib selline tegu olenevalt konkreetse juhtumi asjaoludest olla karistatav kelmuse või selle katsena. Lisaks osutas kolleegium taaskord riigile legaliteedipõhimõttest tulenevatele kohustustele ja sellele, et kriminaalmenetluse alustamise lävend on madal. Kolleegium juhtis tähelepanu, et selle kontrollimine, kas väidetava kuriteo kohta leidub ka tõendeid, on kriminaalmenetluse ülesanne. Kuigi menetlejal on KrMS § 198 lg 1¹ alusel õigus nõuda kuriteoteate esitajalt kriminaalmenetluse alustamise otsustamiseks täiendavaid andmeid, ei tohi ta panna kuriteo tõendamise kohustust kuriteoteate esitajale.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
------------	------------------------------	---

TSIVIILKOLLEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
04.05.2022	2-19-121704/50	<p>Asjaoludele tuginemise ja õiguse kohaldamise vahekord</p> <p>Kolleegium selgitas, et asjaolu, kas hageja soovis kostjat VÕS § 1018 lg 1 mõttes soodustada, on faktiline asjaolu, millele pool peab tuginema selleks, et kohus saaks seda asja lahendamisel arvestada. Kui hageja tugineb üksnes sellele, et soovis lepingut täita, ei saa kohus lahendada asja käsundita asjaajamise sätete alusel. Teise isiku soodustamise tahe ei ole poole õiguslik seisukoht, millega kohus ei ole TsMS § 436 lg 7 järgi seotud. Samuti selgitas kolleegium, et käsundita asjaajamise heakskiitmine VÕS § 1018 lg 1 p 1 mõttes tähendab asjaajamisele asumise, mitte aga selle tulemuse heakskiitmist. Heakskiitmine eeltoodud sätte mõttes tähendab tehingut, st õigusliku tagajärje kaasatoomisele suunatud tahteavaldust TsÜS § 67 lg 1 mõttes.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
04.05.2022	2-19-12055/20	<p>Kaasomaniku kasutuseelise nõude eeldused kaasomanikevahelise kasutuskorra kokkuleppe puudumise korral</p> <p>Kolleegium selgitas määruses kaasomaniku kasutuseelise nõude eeldused kaasomanikevahelise kasutuskorra kokkuleppe puudumise korral. Kolleegium märkis, et kaasomandis oleva asja kasutuskorra kokkuleppe puudumisel tuleb kasutuseelise hüvitamise nõude eeldusena teha mh kindlaks, kas kaasomanik on ühist asja kasutades rikkunud teiste kaasomanike õigusi, eelkõige seda, kas kaasomanik on takistanud teistel kaasomanikel kaasomandis oleva asja kaaskasutust. Kaasomanikud saavad kasutuskorra kokkuleppe puudumisel nõuda kaasomandis oleva kinnisasja või selle osa enda ainukasutusse võtnud kaasomanikult asja sellise kasutamisega saadavate kasutuseeliste hüvitamist juhul, kui ta rikub sellega teiste kaasomanike õigusi, eelkõige takistab teistel kaasomanikel kaasomandis oleva asja kaaskasutust. Asjaolul, et üks kaasomanik kasutab ühist asja temale kuuluvast mõttelisest osast suuremas ulatuses, on AÕS § 71 lg 2 esimese lause alusel esitatud kasutuseeliste nõude lahendamisel tähendus eelkõige olukorras, kus kaasomanikud on sõlminud kasutuskorra kokkuleppe või kui AÕS § 72 lg 5 alusel nõutakse kohtu kaudu tahteavaldusi sellise kokkuleppe sõlmimiseks.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

06.05.2022	2-20-8668/38	<p>Menetlusedokumendi kättetoimetamine täitemenetluses</p> <p>Kolleegium selgitas lahendis eelkõige menetlusedokumendi postkasti panekuga kättetoimetatuse lugemise eeldusi, samuti tingimusi, millal võib menetlusedokumendi avalikult kätte toimetada. Kolleegium kinnitas varasemat seisukohta, et menetlusedokumendi võib avalikult kätte toimetada alles siis, kui kõik teised kätteandmise vahendid ei ole tulemust andnud, täpsustades, et kättetoimetamise viisid, mida konkreetsel juhul ei ole võimalik kasutada, ei saa olla tulemuslikud, mistõttu ei pea nendega seotud toiminguid enne avalikku kättetoimetamist tegema.</p> <p>Kolleegium andis ühtlasi juhised arestimise tühisuse eelduste kontrollimiseks olukorras, kus arestimisakti ei saa kättetoimetatuse lugeda, rõhutades, et ainuüksi asjaolust, et arestimisakti ei toimetatud võlgnikule kätte, ei saa järeldada, et võlgniku õigusi on oluliselt rikutud TMS § 55 p 4 tähenduses. Nimelt võib arestimise juurest puudunud võlgniku teavitamine tema õigustest täitemenetluses lisaks sellele, et talle toimetatakse kätte arestimisakt (TMS § 75 lg 4), olla tagatud muude toimingutega. Enampakkumise kehtetuks tunnistamise hagi lahendamisel peab samas arvestama, et kui vara arestimise tühisust ei tuvastata, ei tähenda see veel seda, et enampakkumise muid olulisi tingimusi ei ole TMS § 223 lg 1 tähenduses rikutud. Sel juhul tuleb eelkõige hinnata seda, kas võlgnikku teavitati enampakkumisest korralikult.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
09.05.2022	2-21-5736/29	<p>Eeltöendamismenetluse algatamine solvava postituse autori kindlakstegemiseks</p> <p>Riigikohus selgitas lahendis, kuidas ja millistel tingimustel on kannatanul võimalik nõuda kohtu kaudu solvava või väärinfot sisaldava veebipostituse avaldaja väljaselgitamist. Kolleegium kinnitas kohtute senist praktikat algatada sellisel olukorras eeltöendamismenetlus, et vajalikud isikuandmed näiteks veebilehe omanikult või sideettevõttelt välja nõuda. Postituse tegija andmete väljanõudmiseks annavad piisava aluse nii kehtiv Eesti õigus kui ka EL-i isikuandmete kaitse üldmäärus.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
11.05.2022	2-21-10665/27	<p>Täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtaja peatumine</p> <p>Riigikohus selgitas, et TsÜS § 167 lg 1 on kohaldatav ka täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtaja peatumisele. Peatumise eeldus on see, et peatatud on ka täitemenetlus, seda nõude sundtäitmise asjaolude (nt nõude vähendamine) üle peetavate läbirääkimiste ajaks. Samuti tuleb täitemenetlus peatada TsÜS § 162 toime saavutamiseks täitemenetluses. Kolleegium selgitas ka seda, et VÕS § 1028 lg 2 p 2 ei reguleeri täitemenetluses üleantut, sh võlgniku poolt sissenõudjale või kohtutäiturile raha maksmist pärast aegumistähtaja saabumist, et vältida kinnis- või vallasvara omandi kaotust. VÕS § 1028 lg 2 p 2 ei kehti juhul, kui üleandmine VÕS § 1028 lg 1 tähenduses ei toimunud vabatahtlikult.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
18.05.2022	2-20-12495/29	<p>Väärtushinnangute õigusvastasuse hindamine</p> <p>Riigikohus leidis varasemale praktikale tuginedes, et kuna isiku au teotamine ebakohase väärtushinnanguga on eelduslikult õigusvastane, peab väärtushinnangute põhjendamiseks kasutatud faktiväiteid, tõendama väärtushinnangu avaldanud kostja, mitte hageja, kelle kohta väärtushinnang avaldati. Väärtushinnangu avaldamise õigusvastasuse kindlakstegemiseks VÕS § 1046 lg 1 järgi ei ole oluline, et väärtushinnangut sisaldava teate avaldas esmalt teine isik. Varem avaldatud teates sisalduvate väärtushinnangute kohasust peab hindama ka teate taasavaldaja. Samuti selgitas kolleegium, et õigusvastasuse hindamisel VÕS § 1046 lg 1 teise lause järgi ei saa kedagi lugeda avaliku elu tegelaseks, kes peab taluma avalikku kriitikat teistest isikutest rohkem, abstraktselt, vaid arvestada tuleb konkreetset juhtumit. Ainuüksi vandeadvokaadiks olemine ei anna alust pidada isikut avaliku elu tegelaseks.</p>

		<p>Lisaks avaldas kolleegium seisukohta, et väärtushinnangu avaldamise õigusvastasuse puudumist ei saa põhjendada kompromissiga, mille eesmärk oli lõpetada teise tsiviilasja menetlusosaliste vaheline vaidlus (TsMS § 430 lg 1 koostoimes VÕS § 578 lg ga 1).</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
20.05.2022	2-19-19203/35	<p>Traktorite kokkupõrge põllul võib olla liikluskindlustuse juhtum</p> <p>Riigikohus leidis, et põld on traktoritele tavapärane liiklemiseks kasutatav ala, mistõttu võib ka põllul juhtunud õnnetus olla kaetud liikluskindlustusega. Riigikohus märkis, et kahe traktori kokkupõrge võib olla liikluskindlustuse juhtum, sest ka traktor on sõiduk, millele kehtib kindlustuskohtustus. See kohustus hõlmab kõiki maismaal sõitmiseks mõeldud mootorsõidukeid, mis ei liigu rööbastel. Traktorit saab pidada sõidukiks olenemata sellest, et seda võidakse kasutada ka põllutöömehhanismina.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

HALDUSKOLLEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
10.05.2022	3-22-56/55	<p>Rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamine Dublini III määruse alusel üleandmiseks teisele liikmesriigile</p> <p>Riigikohus selgitas, et kui Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) on algatanud isiku teisele liikmesriigile üleandmise menetluse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. a määruse (EL) nr 604/2013 (Dublini III määrus) alusel, ja isiku puhul esineb alus tema kinnipidamiseks ja kinnipidamiskeskusesse paigutamiseks välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse (VRKS) § 36¹ lg 2 p 7 alusel, ei või isikut kinni pidada VRKS § 36¹ lg 2 p-de 4 ja 5 alusel, sest Dublini III määrus ei näe muid kinnipidamise aluseid ette. Lisaks märgiti, et kui halduskohus on andnud PPA-le loa isiku kinnipidamiseks ja kinnipidamiskeskusesse paigutamiseks Dublini III määruse alusel teisele riigile üleandmiseks ja PPA ei loobu sellest plaanist pärast seda, kui isik esitab Eestis rahvusvahelise kaitse taotluse, ei ole PPA-l vaja esitada halduskohtule uut loataotlust, sest isiku kinnipidamise eesmärk ei ole muutunud.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
11.05.2022	3-20-663/23	<p>Parendatud ehitise korteriomandite võõrandamise maksustamine</p> <p>Riigikohus selgitas lahendis, et kui kinnisasja omanik rendib tervet ehitist, aga võõrandab renditud ehitise korteriomanditena, on tegemist käibemaksuseaduse (KMS) § 16 lg 2 p 3 teise lause tähenduses renditud ehitise osa võõrandamisega ning maksuvabastuse rakendamisel tuleb võtta aluseks kogu ehitise soetusmaksumus ja kogu ehitise rendikulud. Seda ka siis, kui renditud ehitise käigus ehitist laiendatakse külge-, peale- või allaehitamisega. Kui rendikulude suurus ületab KMS § 16 lg 2 p 3 kolmandas lauses sätestatud piirmäära, siis on selle ehitise kõigi korteriomandite võõrandamine käibemaksuga maksustatav. Kui seda piirmäära ei ületata, siis on kõigi korterite võõrandamine käibemaksuvaba, kusjuures äriruumide puhul on lubatud vabatahtlik maksustamine KMS § 16 lg 3 p 2 kohaselt.</p> <p>Lisaks pidas Riigikohus vajalikuks muuta senist halduskolleegiumi praktikat (vt RKHKo nr 3-3-1-58-07, p 15) menetluskulude väljamõistmise õigusabiteenuse eest makstud tasule lisanduva käibemaksu osas. Riigikohus selgitas, et menetluskulude koos käibemaksuga väljamõistmise eelduseks on avaldaja kinnitus, et ta ei ole käibemaksukohustuslane või ei saa kuludelt muul põhjusel käibemaksu tagasi arvestada. Kui avaldaja ei kinnita, et ta ei saa käibemaksu tagasi arvestada, mõistab kohus menetluskulud tema kasuks välja</p>

		<p>käibemaksuta. Kui avaldaja on kinnituse esitanud, aga kohtul tekib sellele vaatamata kahtlus või juhib vastaspool tähelepanu sellele, et tegelikult pole alust hüvitada avaldaja menetluskulusid koos käibemaksuga, tuleb kohtul ka kontrollida, kas menetluskulude hüvitamiseks koos käibemaksuga on alust või mitte.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
17.05.2022	3-20-1231/50	<p>Tööst tingitud haiguse korral tuleb ametnikule hüvitise maksmisel lähtuda riigivastutuse seadusest, mitte avaliku teenistuse seadusest</p> <p>Riigikohus selgitas otsuses, et avaliku teenistuse seaduse alusel saab töövõime vähenemist hüvitada ainult juhul, kui põhjuseks on tööga seotud õnnetus või ametniku poolt süüteo tõkestamine, päästesündmuse lahendamine ja ohu tõrjumine ning tema vastu toime pandud rünne. Kui haigestumise pole tingitud õnnetusjuhtumist või eelpool loetletud eriteenistuste ülesannete täitmisest, siis tuleb lähtuda riigivastutuse seadusest. Viimane võimaldab nõuda töövõimetuse tõttu saamata jäänud tulu, sealhulgas sissetulekute vähenemisest või edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tingitud kahju. Üldiselt tuleb kahjunõude rahuldamisega luua varaline olukord, milles kannatanu oleks siis, kui tema õigusi poleks rikutud. Kõigepealt peab kohus siiski tuvastama, et tööandjal on tekkinud kahju hüvitamise kohustus – näiteks kas ta on rikkunud töötervishoiu ja tööohutuse seaduses tööandjale sätestatud nõudmisi. Saamata jäänud tulu ei hüvitata, kui tööandja tõendab, et ta polnud kahju tekitamises süüdi.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
18.05.2022	3-16-1562/104	<p>Ehitusloa andmisest keeldumine</p> <p>Riigikohus käsitles otsuses ehitusloa andmisest keeldumist põhjusel, et kavandatav ehitis (tuulepark) vähendab riigikaitse ehitise (raadiosüsteemi) töövõimet. Riigikohus selgitas, et ehitise mõju raadiosüsteemi toimimisele saab olla ehitusloa andmist välistavaks asjaoluks üksnes juhul, kui mõju ületab teatud lävendi. Kohus saab kontrollida kas üksikjuhtumil on raadiosüsteemi töövõime vähenemise kriteerium täidetud ning see ei tähenda üksnes hinnangut, kas keeldumine on olnud ilmselgelt meelevaldne. Seejuures peab kohus võtma selge ja põhjendatud seisukoha, millised asjaolud on tuvastatud ning ei saa piirduda haldusorganite seisukohtade kordamisega. Vajadusel peab kohus nõudma lisatõendite esitamist või kaaluma eriteadmistega isiku kaasamist menetlusse. Juurdepääsupiiranguga teabe sisaldumine keeldumise aluseks olevas analüüsis ei saa takistada kohut veendumast, kas õigusaktidest tulenevad nõuded raadiosüsteemi töövõimele on täidetud, ega ka oma lahendit põhjendama. Kohtul on valikuvõimalus, kas piirata menetlusosalise juurdepääsu kohtulahendi konfidentsiaalsetele põhjendustele või esitada avalikus kohtulahendis saladusega kaetud teabest tehtavad järeldused määral ja viisil, mis juurdepääsupiirangut arvestades on võimalikud, kuid mis tagavad siiski lahendi kontrollitavuse.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
20.05.2022	3-20-1684/35	<p>Viimase astme kohtu poolt Euroopa Liidu õiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamine</p> <p>Riigikohus lahendas kaebust, mille kohaselt oli Riigikohus tekitanud kaebajale kahju sellega, et oli ühes varasemas kohtuasjas määratlenud kaebuse aluse ekslikult, mistõttu ei saanud kaebaja realiseerida õigusvastase riigiabi andmisega tekitatud kahju hüvitamise nõuet. Kolleegium asus seisukohale, et tegemist oli EL õiguse (EL põhiõiguste harta artikli 47) rikkumisega tugineva hüvitamiskaebusega, mistõttu tuli asja lahendamisel juhinduda Euroopa Kohtu praktikas kujundatud liikmesriigi vastutuse tingimustest. Nendest rangem, riigivastutuse seaduses sätestatud kahju hüvitamise eeldus, et kohtunik on pannud kohtumenetluse käigus toime kuriteo, tuli jätta kohaldamata. Tulenevalt õigusemõistmise eripäradest ja õiguskindluse tagamise vajadusest saab ka EL õiguse rikkumisel tõusetada kohtu vastutus siiski väga erandlikel juhtudel. Viimase astme kohus peab olema EL õigust ilmselgelt rikkunud. Kuna kõnealuses kohtuasjas sellist rikkumist ei esinenud, jättis kolleegium kaebaja kassatsioonkaebuse rahuldamata.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

26.05.2022	3-21-1411/16	<p>Vahistatule alaealiste lastega vaheseinata kokkusaamise keelamist ei saa pidada tema perekonnaelu põhiõiguse väheintensiivseks riiveks</p> <p>Riigikohus lahendas asjas määruskaebust kaebuse tagastamise peale HKMS § 121 lg 2 p 2¹ alusel. Kaebaja oli taotlenud mittevaralise kahju hüvitist selle eest, et vangla oli õigusvastaselt keeldunud võimaldamast tal alaealiste lastega kokku saada ilma vaheseinata. Riigikohus selgitas, et kuigi vähese intensiivsusega riivega on reeglina tegemist siis, kui kaitstava hüve väärtus ei ületa 1000 eurot, ei saa juhul, kui tegu on kaaluka õigushüvega ja sellesse võidakse olla intensiivselt sekkunud, riivet väheintensiivseks pidada ka juhul, kui varaliselt hinnatava hüve väärtus ei ületa seda piirmäära, sh kui mõne olulise põhiõiguse riive eest määratav mittevaralise kahju hüvitis tõenäoliselt ei ületaks seda summat. Hinnates õiguste riive intensiivsust, ei tohi tähelepanuta jätta kaebaja olukorda tervikuna, sh lähedastega kokkusaamise puhul seda, kui kaua tal ei ole olnud võimalust nendega (vahetult) kokku saada; samuti on oluline laste vanus.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
27.05.2022	3-18-198/24	<p>Avaliku teenindamise lepinguga hõlmamata sõidusoodustused on vedajale hüvitatavad otse ÜTS § 13 lg 1 p 10 alusel</p> <p>Riigikohus selgitas otsuses vastustaja kohustust tasuda kaebaja esitatud arved bussipileti täishinna ja soodushinna vahe kompenseerimiseks. Kolleegium leidis, et riigihanke tulemusena Narva linna ja AS Atko Bussiliinid vahel sõlmitud ATL-st ei tulenenud vastustajale kohustust maksta kaebajale täiendavat hüvitist lisaks sihtotstarbelisele toetusele. Võttes arvesse, et vastustaja muutis sõidusoodustuste andmise meetodikat, mille tulemusel ei laekunud kaebajale sooduspiletitelt täishinda. Samuti, et toetus ei kata igasugust vahet liinikilomeetri maksumuse ja tegeliku piletitulu vahel, leidis kolleegium, et kaebajal on õigus vastustajalt nõuda sooduspiletite ja täispiletite hinnavahe hüvitamist eraldi ATL alusel makstavast toetusest ÜTS § 13 lg 1 p 10 alusel. Vedaja ei saa kanda uute soodustuste kehtestamisega kaasnevate kulude kandmise riski ega soodustuste andmise meetodika muutumisest tingitud tasu kaotuse riski, sest vedajal puudub nende otsuste üle kontroll.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
30.05.2022	3-20-1150/47	<p>Bussiliiniveo avaliku teenindamise lepingu muutmise</p> <p>Riigikohus lahendas kaebust Maanteeameti käskkirja peale, millega amet taastas vedaja ja ühistranspordikeskuse (ÜTK) vahelise avaliku teenindamise lepingu algse sõnastuse. ÜTK ja vedaja olid enne seda leppinud kokku liinikilomeetri maksumuse piirmäära arvutamise uues valemis ning võimaluses muuta selle piirmäära raames liinikilomeetri maksumust, kui vedaja kulud on temast mittesõltuvatel asjaoludel muutunud. Riigikohus asus seisukohale, et ÜTK-l oli lepingu muutmiseks pädevus, kuid liinikilomeetri maksumuse piirmäära arvutamise valemi muutmise oli vastuolus riigihangete seadusega, sest ÜTK ei saanud olla veendunud, et lepingu kogumahu muutus ei ületa rahvusvahelist piirmäära või piirmäärade erinevused ei ületa 10%. Siiski ei võinud Maanteeamet lepingut haldusmenetluse seaduse § 104 lg 2 alusel muuta (algset sõnastust taastada), sest vedaja ei olnud halduslepingu varasema muutmise õigusvastasusest teadlik.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEEGIUMI

LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
16.05.2022	5-21-30/14	<p>Eesti õiguskorras on olemas normid, mille alusel tuvastada internetipostituse autor</p> <p>Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium selgitas Riigikohtu tsiviilkolleegiumi lahendile (9. mai 2022. a määrus nr 2-21-5736/29) tuginedes, et Eesti õiguskorras ei ole sätestamata, millisel eesmärgil, mis tingimustel ja täpselt millises korras on kohtul võimalik eeltõendamismenetluses kohustada kolmandaid isikuid (andmevaldajaid, nt veebilehe pidaja või sideettevõtja) avaldama teise isiku õigusi rikkuva postituse autori (andmesubjekti) nõusolekuta tema isikuandmeid kahjustatud isikule. Isikuandmete väljanõudmise ja edastamise eesmärk on, et isik, kelle õigusi internetis tehtud postitus on kahjustanud, saaks esitada enda põhiõiguste kaitseks nõude postituse autorile (lõppastmes pöörduda PS §-des 17, 26 või 31 sätestatud põhiõiguse kaitseks ja vajaduse korral kahju hüvitamiseks (PS § 25) kohtusse PS §-s 15 sätestatud põhiõigust kasutades). Isikuandmeid võib välja nõuda ja kahjustatud isikule edastada tingimustel ja menetluslikus korras, mis tulenevad tsiviilkohtumenetluse seadustiku eeltõendamismenetluse sätetest koos sama seadustiku üldiste tõendamist reguleerivate sätete, ESS § 114¹, infoühiskonna teenuse seaduse § 11 lõike 5 ja isikuandmete kaitse üldmäärusega, nagu neid on selgitanud Riigikohtu tsiviilkolleegium (vt eespool viidatud määrus nr 2-21-5736/29, punktid 14–24).</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>